

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 713/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Šafárikom, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 51/2012, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 70/08 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vednom pod sp. zn. 2 Cdo 168/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 51/2012, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 70/08 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 168/2014.

Sťažovateľka uvádza, že je navrhovateľkou v súdnom spore vedenom proti Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky, v ktorom si uplatňuje náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. V sťažnosti opisuje priebeh doterajšieho konania, predovšetkým že konanie začalo už 16. júla 2004 a prvý rozsudok okresného súdu bol vydaný 7. novembra 2007. Krajský súd mal svojím uznesením zo 17. júna 2009 napadnutý rozsudok potvrdiť, avšak nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 391/09 zo 7. januára 2012 bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Po zrušení rozsudku okresného súdu krajským súdom sťažovateľkinu vec okresný súd opätovne prerokoval a o žalobe rozhodol rozsudkom, ktorý mala sťažovateľka napadnúť odvolaním. Sťažovateľka tvrdí, že sudkyňa okresného súdu *«odmietla vypočuť manžela navrhovateľky ako svedka, hoci bol a je s vecou dokonale oboznámený... Po opätovnom prevzatí zastupovania došlo k procesným nedorozumeniam, takže dovolanie, podané pre odňatie možnosti konať pred súdom, „dostalo“ vec pred Najvyšším súdom, kde je doposiaľ.»*.

K zložitosti veci sťažovateľka uvádza, že spor je po právnej stránke mierne nad priemerom náročnosti. K svojmu podielu na vzniku zbytočných prieťahov v konaní uvádza, že v priebehu konania *„podávala sťažnosti vedeniu súdu, pričom niekedy bola úspešná, inokedy nie...“*

Spor trvá desať rokov. Malo by byť pravidlom, že na túto skutočnosť by mal každý súd prihliadať pri určení poradia pri vybavovaní. Napriek uvedenému stanovisku ESLP každý súd uhýba zodpovednosti s poukazom na dátum, kedy u neho vec napadla. Pri takomto stanovisku by nemohlo dôjsť k prieťahom, ak by v primeraných lehotách spis cirkuloval po inštanciách hoci nespočetnekrát.

Sťažovateľka je frustrovaná rovnakým dielom zo spôsobu jednanja sudkyne, v prvom prípade z nepochopiteľne plytkého prístupu odvolacieho súdu a v nemalej miere z ochranárskeho prístupu zodpovedných subjektov pri poukázaní na dokonale protiprávne konanie.“.

Vo vzťahu k návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľka uvádza, že «za situácie kumulatívnej účasti všetkých stupňov súdov... následok by mal znášať okresný súd ako zjavne „prioritný“ porušovateľ práva».

V konečnom návrhu rozhodnutia navrhuje sťažovateľka vysloviť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 51/2012, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 70/08 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 168/2014, priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a okresný súd zaviazat' na náhradu trov konania. V doplnení sťažnosti doručenom okresnému súdu 28. októbra 2014 sťažovateľka upravila svoj návrh požadovaného finančného zadosťučinenia na sumu 10 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...

1. K namietanému porušeniu označeného práva postupom okresného súdu a krajského súdu

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 172/05) vyplýva, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje ochrana len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už k porušovaniu označeného základného práva nedochádzalo, ústavný súd sťažnosť zásadne ako zjavne neopodstatnenú odmietne (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je totiž odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci.

V súvislosti s tým ústavný súd už opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

Ústavný súd v danom prípade dopytom na okresnom súde zistil, že okresný súd po zrušení prvého meritórneho rozsudku o žalobe sťažovateľky znovu konal a rozhodol rozsudkom sp. zn. 12 C/51/2012 z 13. februára 2013, ktorým bola žaloba zamietnutá. Označený rozsudok nadobudol právoplatnosť 3. mája 2013. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5 Co 372/2013-405 z 28. júna 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. augusta 2013. Označeným uznesením krajský súd odvolanie sťažovateľky odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. b) OSP z dôvodu jeho podania neoprávnenou osobou.

Na základe dovolania podaného sťažovateľkou bol okresným súdom spis 30. apríla 2014 zaslaný najvyššiemu súdu, ktorý však dosiaľ o podanom dovolaní nerozhodol.

Zo sťažovateľkou pripojenej odpovede predsedu okresného súdu z 12. decembra 2012 na sťažnosť podanú podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov ďalej ústavný súd zistil, že konanie vedené pod sp. zn. 5 Co 70/2008 (po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 391/09 zo 17. januára 2012 vedené pod sp. zn. 4 Co 72/2012) bolo skončené uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 72/2012 zo 16. mája 2012. Toto uznesenie krajského súdu bez pochyby už dávno nadobudlo právoplatnosť, keďže na základe neho bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 12 C 51/2012 konanie, ktoré skončilo vydaním už uvedeného rozsudku okresného súdu z 13. februára 2013.

Z uvedeného teda vyplýva, že okresný súd ani krajský súd už v sťažovateľkinej veci nekonajú, pričom v súčasnosti možno prípad považovať za právoplatne skončený. V súčasnosti prebieha na najvyššom súde len konanie o dovolaní sťažovateľky a z jeho priebehu sa javí, že okresný súd realizoval všetky úkony podľa § 241 ods. 3 v spojitosti s § 209 Občianskeho súdneho poriadku predpísané v súvislosti s podaním dovolania. Ďalší postup ani úkony vo veci už okresný súd vykonávať nemôže, a preto je potrebné vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako na takú, v ktorej ústavná úloha okresného súdu a krajského súdu pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľky skončila rozhodnutím vo veci samej za predpokladu, že toto rozhodnutie bude napokon konečným rozhodnutím vo veci samej. Je teda zrejmé, že okresný súd ani krajský súd už v čase podania sťažnosti na ústavnom súde (august 2014) nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania. V čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k prieťahom, resp. nečinnosti, ako to tvrdí sťažovateľka, v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 12 C 51/2012 nedochádzalo, keďže vo veci už bolo právoplatne rozhodnuté. Rovnako je vylúčené, aby dochádzalo aj k prieťahom v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 5 Co 70/08 (neskôr vedenom pod sp. zn. 4 Co 72/2012).

Vzhľadom na uvedené považoval ústavný súd za dôvodné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť (napr. II. ÚS 275/06, IV. ÚS 119/2011, III. ÚS 153/2013). Ústavný súd v tejto spojitosti pripomína, že proti porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa sťažovateľka mohla brániť podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy len do právoplatného skončenia konania.

2. K namietanému porušeniu označeného práva postupom najvyššieho súdu

Ústavný súd na základe svojej konštantnej judikatúry berie do úvahy, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú možno „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom..., ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prieťahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03), resp. že „na základe skutočností uvedených v sťažnosti nemožno postup súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval pri predbežnom prerokovaní možné porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (III. ÚS 204/09).

Ak ústavný súd dospeje k záveru, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné posúdiť ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03, III. ÚS 52/05) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, III. ÚS 252/05).

Pri posudzovaní ústavnej akceptovateľnosti dĺžky konania na najvyššom súde ústavný súd vychádzal zo zistenia, že najvyššiemu súdu bolo predložené dovolanie spolu

so spisom k ďalšiemu postupu 30. apríla 2014. Sťažnosť ústavnému súdu bola pritom doručená 27. augusta 2014, teda do 4 mesiacov od predloženia dovolania najvyššiemu súdu na rozhodnutie o ňom. Skutočnosť, že o sťažovateľkinom dovolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté, vzhľadom na dĺžku doterajšieho konania na najvyššom súde, ktoré ku dňu rozhodnutia ústavného súdu trvá približne 7 mesiacov, neodôvodňuje takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorá by mohla viesť k prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd konštatuje, že dĺžku konania o podanom dovolaní (t. j. od 30. apríla 2014), keď bol spis najvyššiemu súdu predložený, nemožno považovať za zjavne neprimeranú a ani celé toto obdobie ako zbytočné prieťahy, keďže pri jej hodnotení je potrebné brať zreteľ aj na čas nevyhnutný na štúdium spisového materiálu, ako aj na skutočnosť, že proti rozhodnutiu dovolacieho súdu nie je prípustný žiaden opravný prostriedok.

S prihliadnutím na to vyhodnotil ústavný súd aj zvyšnú časť sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 168/2014, za zjavne neopodstatnenú, na základe čoho ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol, tak ako to vyplýva z výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd však pripomína, že prípadné zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci krajskému súdu a následne okresnému súdu na ďalšie konanie by v súhrne s doterajším konaním okresného súdu, prípadne krajského súdu mohlo založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných prieťahov uvedených všeobecných súdov a prípadné neefektívne (nesústredené) konania týchto súdov alebo konania poznačené ich zjavnou nečinnosťou by mohli byť v príčinnej súvislosti s porušovaním základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V takom prípade by toto rozhodnutie nemalo byť prekážkou prípustnosti opätovného konania a rozhodovania vo veci samej podľa § 24 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2014